

De Intrede van Du Chatillon

De verovering van Male maakte op de Vlamingen een diepen indruk. 't Was of het volk gevoelde, dat het nog de vroegere macht bezat, zoo het maar wilde 't vreemde juk afschudden. Gentsche afgezanten kwamen naar Brugge, om een verbond te sluiten. Helaas! de Leliaarts waren nog altijd meester in de stad van Leie en Schelde, zoodat de overeenkomst geen vruchten droeg. Jacob Du Chatillon, geholpen door den listigen Pierre Flotte, wierf soldaten in 't Fransche om den opstand te dempen.

Pieter De Coninc trachtte nogmaals Gent te bewegen, de goede zaak te dienen. Zijne pogingen bleven vergeefs.

Gwyde van Namen, de zoon van den graaf, en Willem van Gulik verlieten Brugge. Pieter De Coninc tuchtigde de Leliaarts van Aardenburg, maar moest dan ook weer in ballingschap vertrekken. Immers de listige Chatillon naderde en met fraaie beloften had de landvoogd de Bruggelingen weer in slaap gewiegd. De burgers vreesden het Fransch geweld en vertrouwden op 't woord van Du Chatillon, die beloofde met slechts honderd man Brugge binnen te trekken. De Coninc, de verlosser en de redder, werd weer vergeten, verguisd zelfs.

Woensdag 16 Mei 1302 riep de klok de Bruggelingen bijeen. Er werd afgekondigd, dat allen die iets plichtigs gedaan hadden, de stad mochten verlaten, alvorens Du Chatillon zijne intrede hield.

— Weg! riep Breydel. De echte Klauwaarts volgen mij dan! Liever als banneling in het veld, dan laf te kruipen voor den vreemden heerscher.

— Ik blijf hier, antwoordde zijn knecht Flip hem, want ik wil een oog in 't zeil houden. Vertrouwt gij de schoone beloften der Franschen?

— Wat Walsch is, valsch is, hernam de deken. Maar wat baat het ! De burgerij wil bedrogen worden.

— Ik blijf ! herhaalde Flip. Wie weet hoe spoedig wij u terugroepen ! Meer dan vijfduizend Bruggelingen met vrouw en kinderen gingen heen. Ze trokken naar de oevers van het Zwyn, naar Aardenburg en Oostburg. Droevig verlieten ze hunne geboorteplaats. Menigeen zag nog dikwijls om en richtte zijn betraanden blik naar de torens, die nog even fier als vroeger hun spits ten hemel verhieven.

— We moeten toch eten hebben ! riep Jan Breydel, die de bannelingen aanvoerde. Te Damme zijn Fransche magazijnen. Wie is bereid ze met mij te ledigen ? Helaas ! 't is ver gekomen, dat wij als uitgehongerde bedelaars ons brood moeten gaan stelen... en dat in ons eens zoo welvarend land ! Wat zou vader Jacob van Maerlant daarvan gezegd hebben !

De magazijnen te Damme werden geplunderd. De Klauwaarts legerden zich dan op de meest geschikte plaatsen.

*
* * *

Den volgenden dag, 's Donderdags, lag Du Chatillon voor Brugge. Een sluw kerelke, met een afgunstig uiterlijk, vroeg om een officier van 't Fransche leger te spreken. 't Was Hein, de strandlooper, die weer voor verrader speelde. In tegenwoordigheid van den krijgsoverste gebracht, vertelde hij listig :

— Edele heer, ik ben een getrouw onderdaan van den grooten koning Filips en daarom acht ik het mijn plicht, u met eene schelmdaad der oproerige Vlamingen te maken, hopende, dat mijne diensten beloond zullen worden, want ik ben arm.

— Als ge ons maar geen leugens op de mouw speldt, want ge ziet er mij een aartsbedrieger uit, antwoordde de Franschman uit de hoogte.

— Edele heer, nu behandelt ge mij...

— Alloh, laat hooren, waarom gij uwe leelijke tronie hier komt vertoonen en zoo ge iets nieuws kunt vertellen, zult ge een geldstuk mogen grabbelen !

— Edele heer, vijfduizend burgers zijn uit Brugge heengetrokken.

— Dat weet ik !

— Maar de edele heer weet toch niet, dat die slechte Vlamingen de Fransche magazijnen van Damme leeggeplunderd hebben.

— Wat ! Kerel, spreekt ge de waarheid ?

— Ik mag onmiddellijk doodvallen, als ik ook maar een woordje lieg.

— Dat moet de landvoogd weten ! Volg mij !

Het tweetal begaf zich naar Du Chatillon. De officier herhaalde de boodschap, welke Hein bevestigde.

— En wie voerde de bannelingen aan? riep Du Chatillon driftig.

— Jan Breydel, edele heer, de grootste schelm van Vlaanderen.

— Weeral die beenhouwer! hernam de landvoogd woedend. 't Is wel... schenk dien man eene belooning, maar laat hem in 't leger blijven! Wij zullen hem nog noodig hebben.

Du Chatillon was hevig opgewonden. Hij kon zijne gramschap niet verbergen.

— Brugge zal boeten voor al die schelmstreken. De ure der wrake slaat! sprak hij tot zijn vriend, Pierre Flotte.

— Ge zult de stad toch met gansch uw leger binnentrekken? vroeg de laatste.

— Ja. En de galgen hangen weldra geritst van lijken der Vlamingen. De tuchtiging zal zonder wedergade zijn. Dezen avond houden wij onze intrede.

De dag spoedde ten einde. Er heerschte eene drukke beweging in de straten van Brugge. Eene geheimzinnige vreeze vervulde ieders harte. Welk lot hing hunne woonplaats boven 't hoofd?

— De landvoogd komt ginder! riep een burger, toen hij den stoet der Franschen naderen zag. Du Chatillon zou met slechts honderd man binnenkomen, maar ik moet stekeblind zijn, als ik er niet meer zie.

— Ha, vertrouwt ge op 't woord van een onderdaan, een werktuig der booze Johanna van Navarre! kreet Flip, Breydel's knecht, die deze woorden hoorde. Nu zal 't spel beginnen. De Bruggelingen lieten zich weer eens in de doeken draaien.

Inderdaad, 1700 man paardevolk en een gansch leger soldeniers vergezelden den landvoogd. Du Chatillon bemerkte den angst der burgers.

— Paai ze nog, fluisterde Flotte, die aan zijne zijde reed. Des te gemakkelijker kunt ge hen later overvallen.

De valsche raad werd gevolgd. Een heraut moest de burgerij gerust stellen, roepende:

— Poorters, weest niet bekommerd vanwege de legermacht binnen uwe muren! De landvoogd wil slechts hen straffen, die het gewaagd hebben, het slot van Male te verwoesten. Keert allen gerust huiswaarts en vertrouwt op de goedertierenheid uwer meesters!

— Fraaie woorden, verraderlijke beloften! kreet Flip, die de boodschap hoorde. Wat Walsch is, valsch is!

— Hier staat een oproermaker, een der grootste plichtigen aan de verdelging van Male! schreeuwde een kerelke, Breydel's knecht aanduidende. Soldeniers, grijpt hem!

't Was Hein de strandlooper, die weeral zijn spionnenwerk verrichte. Hij wilde Flip vasthouden, maar de stoere Klauwaart sloeg den verspieder ten gronde en vluchtte dan ijlings heen. Hij bemerkte, dat men hem achtervolgde. De invallende duisternis scheen onzen vriend gunstig. Flip rende voort, wel begrijpende, dat zijn leven op 't spel stond. Daar bemerkte hij lange rijen wagens.

Deze voertuigen, met wijnvaten geladen, behoorden bij het Fransche leger.

— Stout gehandeld, is half gewonnen, dacht Breydel's knecht. Hier zullen ze mij toch niet komen zoeken. 'k Zou nog liefst eenige jaartjes mijn hals open houden; 'k gevoel volstrekt geen lust ze nu reeds met een stropje te laten dichtsnoeren.

De koene gast kroop behendig op een der wagens. Hij hoorde volk in de nabijheid, maar 't gerucht verzwakte en stierf uit. Men zocht hem verder. Flip vernam alleen den regelmatigen pas van eenige soldeniers, die de voertuigen moesten bewaken. Onwillekeurig stootte de vluchteling met zijn voet tegen een vat; dit klonk hol.

— Zouden de tonnen ledig zijn, sprak de jonkman bij zich zelve. Hij tastte in 't rond en voelde iets vreemds. Zijn onderzoek aandachtig voortzettende, bevond hij de zoogenaamde wijnvaten gevuld met koorden en stroppen.

— Aardige wijn! mompelde de beenhouwer. Wijn voor de Vlamingen! Ha! welk laag bedrog! Du Chatillon heeft stroppen meegebracht. Waarom? Niet, om ze den verwenschten Leliaarts rond den nek te binden, maar om den Klauwaart aan de galg te doen spartelen. Vooruit! Flip, gij kunt 't vuurtje weer aanblazen en moge het nu al 't gebroed verteren.

Behoedzaam klauterde de jongeling van den wagen. Het gelukte hem weg te sluipen, zonder door de schildwachten gezien te worden. Wat verder ontmoette hij een Franschen ridder, die hem den weg naar Thorhout vroeg.

— Ik verlaat de stad, zei de edelman geheimzinnig, omdat ik geen getuige kan zijn van eerloos verraad.

— Verklaar uwe woorden! kreet Flip heftig.

— Een goed verstaander heeft maar een half woord nodig, hernam de zonderling. Ik ben een eerlijke krijgsman en daarom wil ik morgen niet in Brugge zijn. En voort reed hij.

— Dat is een oprechte Franschman, ¹⁾ dacht Arnold's vriend. Ja, ja, Du Chatillon broeit listige plannen.

Later bleek het aan Breydel's knecht dat de ridder ook nog tot anderen

1) Eenige burgers spaarden bij de Metten een aantal edelen nit dankbaarheid voor de verklaring van dezen ridder.

de onheilspellende woorden gesproken had. Door Flips zorgen klonk het weldra angstig door de stede :

— De Franschen hebben talrijke wijnvaten vol stroppen meegevoerd. Morgen zullen ze Vlamingen aan galgen en aan deurposten opknoopen ! Verraad, verraad !

MEN VERTELDE, DAT TAL VAN SOLDENIERS REEDS AAN HET
PLUNDEREN WAREN..... blz. 217.

Brugge geraakte in beroering. Hein, de strandlooper, die als een snuffelende vos door de straten doolde, bracht het nieuws van de algemeene ontevredenheid aan Du Chatillon's dienaren over. De landvoogd zat op 't oogenblik aan een feestmaal. Hij liet zich door die tijdingen niet veront-rusten.

— De Bruggelingen zijn gekortwiek, spotte hij. Immers hunne leiders, hunne dapperste mannen verkeerden in ballingschap !

De vreeze steeg in de stad. Men vertelde, dat tal van soldeniers reeds 1 't plunderen waren en allerlei gewelddaden pleegden. De angst verkeerde in moed.

— We zijn geen slaven... we hebben armen en wapenen ! galmde het driftig. Ten strijde !

— De bannelingen moeten terugkeeren, riep Flip, die men overal zag en die ieder aanvuurde. Ik ga De Coninc en Breydel halen.

En met anderen verliet hij Brugge. De boodschappers snelden naar de oevers van het Zwyn.

— Ten strijde, ten strijde ! daverde het ginder. Niet morgen... maar nu, nu... morgen is het te laat... morgen hangen de galgen in onze steden overladen... morgen zegevieren de Franschen door verraad !

Zoo trilde het rond Damme, te Aardenburg, te Oostburg, aan de boorden van het water, ja, zelfs langs den zeekant.

— Kom, Jan ! sprak de deken der wevers tot dien der beenhouwers. Nog eens de handen ineengeslagen... thans is de overwinning ons !

Beide trouwe vaderlanders namen snel de noodige maatregelen, om de vreemde verdrukkers te kastijden.

A. HANS

GROENINGHE

PENTEEKENINGEN VAN EMIEL WALRAVENS

TWEEDE DRUK

*« Gij zult uw vaderland beminnen,
en zijn taal en zijn roem, »*

(H. CONSCIENCE.)

L. OPDEBEEK, -- UITGEVER -- ANTWERPEN

MEN VERTELDE, DAT TAL VAN SOLDENIERS REEDS AAN HET
PLUNDEREN WAREN... Blz. 241.